

มุมมองและประสบการณ์ของนักศึกษาพยาบาลต่อรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธี การเรียนรู้แบบโครงการในรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1

วรรณวดี เนียมสกุล*** สุดารัตน์ ไชยประสิทธิ์ *** ภิญญารักษ์ บรรเจิดพงศ์ชัย***
จิราพร วิศิษฎ์โกศล**
พัชชา สุวรรณรอด* และ สุกัญญา ม่วงเลี้ยง*

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจต่อมุมมองและประสบการณ์ต่อรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงการในการบริการวิชาการที่บูรณาการการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ ที่เรียนวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ปีการศึกษา 2558 รวบรวมข้อมูลโดยการทำอภิปรายกลุ่มคัดเลือกนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 12 คน ภายหลังสิ้นสุดการให้บริการวิชาการ 4 เดือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์แก่นเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาพยาบาลมีมุมมองและประสบการณ์ต่อรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงการโดยมีการให้บริการวิชาการที่บูรณาการกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมแบ่งเป็นแก่นเนื้อหาหลัก (major themes) 3 ประการ ได้แก่ 1) ความรู้สึกที่มีต่อวิธีการเรียนรู้แบบโครงการ 2) สมรรถนะหลากหลายที่ได้จากโครงการ และ 3) ความตระหนักถึงความสำเร็จและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในโครงการ นักศึกษาพยาบาลให้มุมมองและประสบการณ์ทางบวก ตลอดจนเกิดทักษะที่หลากหลายสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติในรายวิชาการพยาบาลอย่างมั่นใจ จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะคือการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโครงการให้มากขึ้น การนำรูปแบบการเรียนรู้อย่างโครงการมาใช้สอนอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีและการติดตามผลการเรียนการสอนและความพึงพอใจของผู้เรียนต่อวิธีการดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : การบริการวิชาการ, นักศึกษาพยาบาล, การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม, การเรียนรู้แบบโครงการ

Perspectives and Experiences of the Third Year Nursing Students on Project-Based Learning as a Teaching and Learning Model in the Maternal and Newborn Nursing and Midwifery I

Wanwadee Neamsakul*** Sudarat Chaiprasit*** Pinyarach Bancherdpongchai***

Jiraporn Visitkoson**

Patcha Suwanarod* and Sukanya Muenglaeng*

ABSTRACT

This phenomenological study was purposed to understand perspectives and experiences on project-based learning (PBL) as a teaching and learning model of the nursing students on academic services integrated between arts and culture maintaining and maternal and newborn nursing and midwifery I teaching course. The informants were the third year nursing students from Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit who studied maternal and newborn nursing and midwifery I teaching course, the first semester, academic year 2015. Data were collected by using focus group discussion. Twelve student nurses were purposive sampling after finishing 4 months of the academic services. Data were analyzed by using thematic analysis.

Main findings: Three major themes were emerged: 1) Feelings about PBL as a teaching and learning model; 2) Various competencies gained from PBL; and 3) Realization about project success and obstacles that affect the project. The nursing students considered academic services as positive perspectives and experiences. PBL as a teaching and learning model brought about various skills to them. The nursing students could apply the skills into their clinical practicum confidently. It can be recommended that the budget to run the project should be increased, PBL should be used as a teaching model continuously, and the results of teaching and learning as well as students' satisfaction should be evaluated regularly.

Key words: Academic services, Nursing Student, Art and Culture Maintaining, Project-based learning

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์จะประกอบด้วยภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติเพื่อเตรียมพยาบาลวิชาชีพในการให้บริการพยาบาลที่มีคุณภาพได้มาตรฐานวิชาชีพ ความรู้จากการเรียนในภาคทฤษฎีที่เข้าใจอย่างลึกซึ้ง รอบคอบแม่นยำและถูกต้องตามหลักวิชา นับว่ามีความสำคัญในการเรียนเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้นักศึกษาพยาบาลสามารถนำไปประยุกต์ใช้เมื่อต้องฝึกฝนทักษะทางการพยาบาลในภาคปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม โดยมีแหล่งฝึกหลักของวิทยาลัยฯ คือ โรงพยาบาลศูนย์จังหวัดอุตรดิตถ์และโรงพยาบาลในจังหวัดใกล้เคียง ที่วิทยาลัยฯ ได้ส่งนักศึกษาที่ได้มีการเรียนรู้ภาคทฤษฎีเรียบร้อยแล้วสู่การฝึกทักษะการพยาบาลในการเตรียมเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพ

เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกิจหลักในฐานะของสถาบันอุดมศึกษา ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในสถาบันและรับการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถาบันจากองค์กรภายนอกอย่างต่อเนื่อง โดยองค์กรได้มีการกำหนดตัวบ่งชี้สำคัญประการหนึ่งในการเน้นให้สถาบันอุดมศึกษาได้มีการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนและการทำวิจัย โดยในปีการศึกษา 2558 ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีในรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลได้มีความรู้และตระหนักถึงบทบาทที่สำคัญของพยาบาลในการใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลหญิงที่มีภาวะปกติในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและหลังคลอดได้อย่างเหมาะสม ภาควิชาฯ จึงได้มีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงการ (Project-based learning) ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดหัวข้อโครงการด้วย

ตนเอง ค้นหาหาความรู้ด้วยตนเอง วิเคราะห์วิจารณ์และบูรณาการองค์ความรู้ภายในขอบเขตเรื่องที่ศึกษา ทำให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ที่หลากหลายก่อให้เกิดพัฒนาการเรียนรู้ทางสติปัญญา การพัฒนาการสุนทรียศาสตร์ การพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ ได้ฝึกเขียน เรียบเรียงความรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบนำตนเองเกิดขึ้น สามารถคิดแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ (สุนันทา สุวรรณศิลป์, 2547) และได้กำหนดให้มีการนำโครงการที่จัดทำขึ้นสู่การให้บริการวิชาการในการให้ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและผลการวิจัยมาวางแผนให้การพยาบาลแก่หญิงแต่ละรายได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการรายบุคคลที่แตกต่างกันตามบริบท โดยการจัดทำโครงการจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการเรียนในรายวิชาภายใต้การดูแลให้คำแนะนำจากอาจารย์ประจำกลุ่มจนกระทั่งวันจัดทำโครงการ

ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์เชื่อว่าการออกแบบและจัดทำโครงการด้วยตนเองจะทำให้ นักศึกษาพยาบาลได้ตระหนักถึงบทบาทที่สำคัญของพยาบาลผดุงครรภ์อย่างถ่องแท้และเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าวิทยาลัยฯ ได้ดำเนินการเพื่อผลิตบัณฑิตให้ได้มาตรฐานของทั้งระดับอุดมศึกษาและองค์การวิชาชีพ ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ จึงได้จัดทำกิจกรรมการบริการวิชาการที่บูรณาการงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวซึ่งเป็นกิจกรรมที่ 1 ในโครงการที่ STU-10 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมบูรณาการการเรียนการสอนและกิจกรรมนักศึกษา ตามแผนปฏิบัติงานของวิทยาลัยประจำปีงบประมาณ 2559 แก่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ได้แก่ การจัดนิทรรศการ “สร้างเสริมสุขภาพมารดา ทารกด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีไทย สมุนไพรใกล้ตัว” ขึ้น ณ ลานบุญลานธรรม โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ ในสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนการสอนของรายวิชาโดยดำเนินการตามโครงการ

ที่นักศึกษาได้ออกแบบและจัดทำขึ้นในระหว่างเรียน
ในรายวิชาดังกล่าว

การจัดทำกิจกรรมการบริการวิชาการที่
บูรณาการการทำงานบูรณศิลป์พัฒนธรรมกับการเรียน
การสอนในรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและ
การผดุงครรภ์ 1 ภายใต้รูปแบบการเรียนการสอน
ด้วยวิธีการเรียนรู้ดังกล่าวได้สร้างมุมมองและ
ประสบการณ์ให้กับนักศึกษาในหลายประการ แต่ยัง
พบว่าไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมุมมองและ
ประสบการณ์ของนักศึกษาภายใต้รูปแบบการเรียน
การสอนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงการในการ
ให้บริการวิชาการที่บูรณาการการทำงานบูรณศิลป์
พัฒนธรรมกับการเรียนการสอนในรายวิชาการ
พยาบาลดังกล่าวมาก่อน คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา
และทำความเข้าใจเกี่ยวกับมุมมองและประสบการณ์
ของนักศึกษาพยาบาลต่อรูปแบบการเรียนการสอน
ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงการในรายวิชาการ
พยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 จึงได้
จัดทำวิจัยนี้ขึ้น เพื่อนำมาวางแผนในการจัดการเรียน
การสอนในรายวิชาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ
และผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อทำความเข้าใจต่อมุมมองและประสบการณ์
ต่อรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้
แบบโครงการในการบริการวิชาการที่บูรณาการ
การทำงานบูรณศิลป์พัฒนธรรมกับการเรียนการสอน
ในรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1
ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาล
บรมราชชนนีนี อุตรดิตถ์

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ
(Qualitative research) แบบปรากฏการณ์วิทยา
(Phenomenological study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ใช้ประชากรในการศึกษา ได้แก่
นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 ที่ผ่านการศึกษาวิชาการ
พยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ใน
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 16 สัปดาห์
หลังสิ้นสุดการให้บริการวิชาการ 4 เดือนระหว่าง
เดือนมกราคม 2558 ถึงเดือนเมษายน 2559 มี
จำนวนทั้งสิ้น 124 คน โดยคัดเลือกนักศึกษาผู้ให้
ข้อมูลจำนวน 12 คนแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive
sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ นักศึกษา
ตัวแทนแต่ละกลุ่มจำนวน 12 กลุ่ม ๆ ละ 1 คน โดย
ในแต่ละกลุ่มคัดเลือกผู้ที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม 1 คน หรือ
สมาชิก 1 คน ผู้ให้ข้อมูลเต็มใจที่จะเข้าร่วมการวิจัยทุกคน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบ
สัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ที่มีแนวคำถามสำหรับการ
ทำอภิปรายกลุ่มจำนวน 7 ข้อ ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้
เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านและปรับแก้ตาม
ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่
ไม่เข้ากลุ่มที่เก็บข้อมูลจำนวน 5 คน เพื่อทดลอง
ใช้คำถามกับนักศึกษาและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่ม
เติมเพื่อให้ได้แนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ละเอียดยิ่งขึ้น

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง
โดยการชี้แจงวิธีและขั้นตอนการวิจัยกับกลุ่ม
ตัวอย่าง ระบุว่าข้อมูลที่ได้อาจถูกเก็บเป็นความลับ
ไม่สามารถระบุถึงตัวบุคคลได้ และจะนำเสนอเป็น
ภาพรวมเท่านั้น นอกจากนี้การเข้าร่วมวิจัยขึ้นอยู่กับ
ความสมัครใจสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลาโดย
ไม่มีผลกระทบใด ๆ กับการเรียนการสอนและการ
ประเมินผลของวิชาแต่อย่างใด ภายหลังชี้แจงให้
นักศึกษาเซ็นยินยอมเข้าร่วมวิจัย (Informed consent)

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยจะดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยการทำการอภิปรายกลุ่ม (focus group) กับนักศึกษาพยาบาลผู้ให้ข้อมูล โดยใช้แนวคำถามที่เตรียมไว้ การทำอภิปรายกลุ่มทำการบันทึกเทปและถอดเทปแบบคำต่อคำ จัดทำเป็นบทสัมภาษณ์ (transcript)

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์แก่นเนื้อหา (Thematic analysis) โดยผู้วิจัยนำ transcript มาอ่านทำความเข้าใจทั้งหมดก่อน ซึ่งจะอ่านซ้ำไปมาจนเข้าใจแล้วนำมาระบุแก่นเนื้อหาต่าง ๆ ที่พบจากข้อมูล (emerging themes) จากนั้นนำมาจัดทำกรอบรหัส (coding scheme) โดยข้อมูลที่ได้อาจถูกนำมาสร้างรหัสภายใต้กรอบรหัสที่กำหนด และจัดทำแผนผัง (chart) ของแต่ละแก่นเนื้อหา (major theme) ที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างแก่นเนื้อหาที่พบจากข้อมูล

การสร้างที่น่าเชื่อถือในการทำวิจัย

การศึกษานี้ใช้แนวคิดของ ลินคอล์นและกوبا ในการสร้างที่น่าเชื่อถือในการทำวิจัย ได้แก่ credibility กล่าวคือผู้วิจัยได้เป็นอาจารย์ประจำกลุ่มที่ให้คำแนะนำในการจัดทำและดำเนินโครงการต่อนักศึกษาเป็นระยะเวลา 16 สัปดาห์ (Time triangulation) และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพได้ตรวจสอบการตีความข้อมูล (Peer debriefing) และนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ให้นักศึกษาได้ตรวจสอบถึงความถูกต้องในการบรรยายมุมมองและประสบการณ์ว่าตรงกับความจริงที่พวกเขาได้ให้ข้อมูลไว้หรือไม่ (Member checking) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับ Confirmability โดยจัดเก็บข้อมูลที่รวบรวมได้เป็นระบบ (Audit trail)

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลจำนวน 12 คน แบ่งเป็นชาย 1 คน (8.33) หญิง 11 คน (91.67) มีอายุเฉลี่ย 21.45 ปี นักศึกษาแบ่งออกเป็น 12 กลุ่มๆ ละ 10-11 คน จัดทำนิทรรศการสร้างเสริมสุขภาพมารดาทารกด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีไทย สมุนไพรใกล้ตัว โดยนักศึกษาได้จัดทำโครงการและดำเนินการจำนวนทั้งสิ้น 12 โครงการ ได้แก่ น้ำสมุนไพรตามธาตุเจ้าเรือนบำรุงครรภ์ สร้างเสริมสุขภาพด้วยโยคะประกอบเพลงพื้นเมือง ยำผักกูดเสริมธาตุเหล็กในหญิงตั้งครรภ์ นวดเท้าคลายเจ็บครรภ์ด้วยกลิ่นน้ำมันลาเวนเดอร์ น้ำมันหอมระเหยกลิ่นมะกรูดนวดบรรเทาปวดมารดาระยะคลอด ลูกกลิ้งบรรเทาปวดอุ้งนวดสมุนไพรเมี่ยงคำสมุนไพรบำรุงร่างกายคุณแม่หลังคลอด ลูกประคบสมุนไพรกระตุ้นการไหลของน้ำนม พื้นตัวไว้อยู่ไฟในกระโจม ห่อหมกหัวปลีกระตุ้นน้ำนมหญิงหลังคลอดน้ำมันดีด้วยหัวปลีลุยสวนและลูกประคบสมุนไพรคลายปวดหญิงตั้งครรภ์ในระยะคลอด โดยโครงการทั้งหมดครอบคลุมมิติทางการพยาบาลทั้งสี่ด้านตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและระยะหลังคลอด ได้แก่ การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันการรักษาและการฟื้นฟูสภาพ

จากการอภิปรายกลุ่ม (focus group) นักศึกษาพยาบาลต่อรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงการโดยมีการให้บริการวิชาการที่บูรณาการกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามโครงการที่แต่ละกลุ่มได้วางแผนดำเนินการตั้งแต่คิดริเริ่มโครงการด้วยตนเอง เขียนโครงการเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ดำเนินโครงการตามแผนและสรุปผลโครงการนักศึกษาพยาบาลได้เกิดมุมมองและประสบการณ์แบ่งเป็นแก่นเนื้อหาหลัก (major themes) 3 ประการ ได้แก่ 1) ความรู้สึกที่มีต่อวิธีการเรียนรู้แบบโครงการ 2) สมรรถนะหลากหลายที่ได้จากโครงการ และ 3) ความตระหนักถึงความสำเร็จ

และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในโครงการ โดยมีรายละเอียดของแต่ละแก่นเนื้อหาดังต่อไปนี้

ความรู้สึกที่มีต่อวิธีการเรียนรู้แบบโครงการ

มุมมองและประสบการณ์ของนักศึกษาต่อวิธีการเรียนรู้แบบโครงการมีหลากหลายตั้งแต่เริ่มต้นเขียนโครงการซึ่งเป็นความรู้สึกด้านลบได้แก่ ความรู้สึกกังวล กลัว เครียดว่าจะเขียนโครงการอย่างไร จะทำโครงการเรื่องอะไรจะทำนิทรรศการออกมาสำเร็จตามที่วางแผนไว้ในโครงการหรือไม่ ภายหลังจากพบอาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มเป็นระยะๆ ร่วมกับการศึกษาวิธีการเขียนโครงการด้วยตนเองและกลุ่มทำให้นักศึกษาเริ่มมีมุมมองที่เปลี่ยนไปโดยเปลี่ยนเป็นความรู้สึกด้านบวก มีความตื่นตัวว่าจะทำโครงการออกมาในรูปแบบใดให้น่าสนใจ ระหว่างดำเนินโครงการก็มีความยินดีที่ผู้เข้าร่วมงานให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในนิทรรศการ มีความรู้สึกสนุกสนานและมีความสุข ชื่นชอบวิธีการเรียนรู้แบบนี้เพราะได้ลงมือทำจริงตามที่ได้วางแผนไว้ รู้สึกถึงประโยชน์ของโครงการที่มีผลต่อผู้มาร่วมงาน ได้มีโอกาสได้ทำงานกับสังคมภายนอกวิทยาลัย เมื่อโครงการประสบความสำเร็จก็รู้สึกภูมิใจที่ตนเองและเพื่อนๆ ได้ร่วมมือร่วมใจจนสร้างผลงานเป็นที่ประจักษ์ในขณะให้บริการวิชาการแก่กลุ่มเป้าหมาย ดังคำบอกเล่าของนักศึกษาดังนี้

การทำโครงการนี้ตอนแรกก็รู้สึกกังวลจะไม่รู้ว่าจะจัดทำโครงการที่เกี่ยวกับระยะคลอดเรื่องอะไรดี ทำให้เราต้องไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากงานวิจัยเพิ่มเติม ซึ่งก็ทำให้เราได้ความรู้เพิ่มมากขึ้นหลังจากได้เรื่องที่เราต้องการจะทำแล้ว ก็เริ่มรู้สึกตื่นเต้นค่ะว่าจะทำให้งานออกมาเป็นรูปแบบไหนให้น่าสนใจ สำหรับการเรียนการสอนด้วยวิธีการจัดโครงการก็รู้สึกว่ามีความน่าสนใจมากค่ะ ทำให้เราได้ศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตัวเองเพิ่มเติมจากความรู้ที่ได้ในห้องเรียนและสามารถนำไปใช้ได้จริง

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

วันแรก ๆ หนูเครียดมากค่ะ หนูไม่เคยเขียนโครงการมาก่อน เพื่อน ๆ ก็ไม่เคยแล้วหนูได้รับเลือกเป็นหัวหน้ากลุ่มก็คิดว่าจะทำอย่างไรให้กลุ่มทำงานได้สำเร็จ พออาจารย์สอนวิธีการเขียนโครงการแล้วพวกเราก็ไปค้นคว้าวิธีการเขียนโครงการออกมายังให้ได้ดี ก็เริ่มทำได้ ก็แก้ไขมาเรื่อยๆ ตามที่อาจารย์แนะนำจนเสร็จอาจารย์เชื่อนุมัติผ่านโครงการก็ดีใจกันทุกคนค่ะ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

ตอนแรกก็รู้สึกกังวลว่า เราจะสามารถจัดนิทรรศการออกมาได้ดีหรือเปล่า จะประสบผลสำเร็จมั้ย แต่ผลที่ออกมา ดีมาก ๆ เลยค่ะ ทุกคนสามารถทำกิจกรรมนี้ออกมาดี วันจัดกิจกรรมรู้สึกสนุกและภูมิใจ ได้ออกไปเผยแพร่ความรู้ข้างนอก ซึ่งเป็นประชาชนทั่วไป สามารถเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นอีกด้วยค่ะ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

รู้สึกกังวลช่วงจะทำนิทรรศการตามโครงการที่วางแผนไว้เพราะว่าไม่เคยจัดกิจกรรมแบบนี้มาก่อนค่ะ กลัวว่าจะสามารถจัดนิทรรศการออกมาได้ดีมั้ย จะประสบผลสำเร็จมั้ย แต่ผลที่ออกมาดีเกินคาด ทุกคนให้ความร่วมมือทั้งเพื่อนๆ และผู้เข้าร่วมกิจกรรม จึงทำกิจกรรมนี้ออกมาดี พวกเรา รู้สึกสนุกและภูมิใจ ได้ออกไปเผยแพร่ความรู้ข้างนอกสถานที่ และเกิดประโยชน์แก่คนที่เข้าร่วมกิจกรรมมาก ๆ เลยค่ะ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

รู้สึกสนุกค่ะที่ได้ทำกิจกรรมการบริการวิชาการ ได้พบปะกับผู้คน ได้ทำงานกับคนนอกวิทยาลัยหลากหลาย และมีความรู้สึกยินดีที่ได้นำความรู้ที่ได้ค้นคว้า เผยแพร่และเป็นประโยชน์ต่อคนอื่น ๆ ในสังคมค่ะ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

รู้สึกตื่นเต้นและดีใจ ที่ได้ร่วมกิจกรรมใน

ครั้งนี้ ยังได้เป็นผู้ให้ความรู้กับผู้ที่มาให้ความสนใจ
ยิ่งดีใจ เพราะมันได้นำความรู้ที่เราได้ไปแสวงหา
มาใช้ประโยชน์ได้จริงค่ะ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

ผมรู้สึกสนุกและชื่นชอบที่ได้ทำกิจกรรม
การบริการวิชาการ ได้พบปะกับผู้คนที่หลากหลาย
สังคมภายนอก และมีความรู้สึกยินดีที่ได้นำความรู้ที่
ได้ค้นคว้า เผยแพร่และเป็นประโยชน์ต่อคนอื่น ๆ ใน
สังคมครับ

สมรรถนะหลากหลายที่ได้จากโครงการ

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้
แบบโครงการในรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารก
และการผดุงครรภ์ 1 ซึ่งบูรณาการกับการบริการ
วิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทำให้
นักศึกษาพยาบาลเกิดสมรรถนะหลากหลาย 2 ประการ
ได้แก่ 1) มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน
เพิ่มมากขึ้น และ 2) เสริมสร้างทักษะต่าง ๆ 8 ด้าน
ได้แก่ ภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี การบริหารเวลา การ
สื่อสาร การทำงานเป็นทีม การคิดอย่างเป็นระบบ
การแก้ปัญหา การค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย
และความคิดสร้างสรรค์ โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด
ดังนี้

ประการที่ 1 การมีความรู้ความเข้าใจใน
เนื้อหาวิชาที่เรียนเพิ่มมากขึ้น

นักศึกษาพบว่ารูปแบบการเรียนการสอน
ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงการในรายวิชาการ
พยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ซึ่ง
บูรณาการกับการบริการวิชาการและการทำนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรม ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความรู้
ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนเพิ่มมากขึ้น โดยใน
โครงการที่แต่ละกลุ่มรับผิดชอบ ต้องมีการค้นคว้า
หาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ได้รับมอบหมาย
ในระบะดั่งครรรค์ ระบะคลอด และระบะหลังกลอด
ซึ่งขณะเรียนในชั้นเรียนยังมองภาพไม่ค่อยออก แต่

เมื่อได้จัดทำโครงการขึ้น ทำให้มีการศึกษาทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่รับผิดชอบในโครงการ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ที่สมาชิกกลุ่มแต่ละคนได้ร่วมกัน
ค้นคว้าจากแหล่งต่าง ๆ ทำให้เกิดความแม่นยำใน
ความรู้ เมื่อได้ดำเนินกิจกรรม นำเสนอผลงานตาม
แผนในโครงการทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้งมากขึ้น
และสามารถนำไปปฏิบัติได้เมื่อจัดทำนิตรศการ ดั่ง
คำกล่าวของนักศึกษาดังต่อไปนี้

หนูคิดว่าทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้นค่ะ
จากที่ได้ลงปฏิบัติจริงกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจากการ
เรียนเพียงทฤษฎีเราจะมองไม่เห็นภาพ ซึ่งทำได้แค่
คิดตาม พอหลังจากจบคลาสก็ลืม แต่การได้ทำ
โครงการไปด้วยทำให้เราเข้าใจกระบวนการและ
สามารถจำ นำไปใช้ได้จริง อีกทั้งการจัดโครงการ
ไม่ได้มีเพียงโครงการเดียว แต่มีมากกว่านั้น เนื่องจาก
แบ่งออกเป็นหลายกลุ่ม ยิ่งทำให้เราสามารถนำสิ่งที่
ได้เรียนรู้จริงไปปรับใช้กับกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลาย
มากขึ้นค่ะ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

กลุ่มหนูมีการประยุกต์ใช้ความรู้สู่การดูแล
หญิงตั้งครรภ์ มีการแบ่งหน้าที่กันไปค้นหาหาข้อมูล
จากหลายแหล่งความรู้ไม่ว่าจะเป็นในตำรา อินเทอร์เน็ต
วารสารที่มีบทความวิจัย นิตยสารเกี่ยวกับสุขภาพ
แม่และเด็กทำให้มีประสบการณ์มาแชร์กันตลอด
เวลา พอถึงวันที่มีการจัดโครงการบริการวิชาการ
เราสามารถอธิบายเนื้อหาได้ทุกคน

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

กลุ่มผมได้นำความรู้ที่ได้จากการศึกษา
การค้นคว้า มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงพวกเราทำ
เกี่ยวกับการสกัดกลั่นมะกรูดนวดบรรเทาปวด
มารดาในระยะคลอดเราก็ศึกษากันเรื่องอโรมากับ
การบรรเทาปวดมีงานวิจัยหลายเรื่องทำไว้เราแบ่งกัน
ไปศึกษาเรื่องวิธีการนวดบรรเทาปวด ค้นคว้าทฤษฎี
การบรรเทาปวดในระยะคลอด กว่าจะสร้าง
ผลิตภัณฑ์ออกมาให้ได้เห็น ได้กลิ่น ได้สัมผัสเรามี

การทดลองกันเองก่อน จนได้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากองค์ความรู้ทางทฤษฎีพอถึงวันจัดนิทรรศการเราสามารถปฏิบัติได้ตามที่ร่วมกันวางแผนทุกอย่างก็ประทับใจที่เรามีความรู้ไปแนะนำได้

ประการที่ 2 ด้านการเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น 8 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี

นักศึกษาพยาบาลพบว่าการจัดทำโครงการทำให้เกิดทักษะทั้งการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี กล่าวคือ

นักศึกษาที่ได้รับคัดเลือกเป็นหัวหน้ากลุ่มพบว่าระหว่างการจัดทำโครงการเริ่มตั้งแต่การคิดหัวข้อ เลือกหัวข้อเนื้อหาที่สอดคล้องกับรายวิชาและขอบเขตที่ได้รับผิดชอบ ต้องมีบทบาทหลายประการที่จะดึงให้สมาชิกกลุ่มให้เกิดความสามัคคีร่วมกันทำงานให้เกิดความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นความเหนียวแน่นเมื่อพบว่าสมาชิกในกลุ่มบางคนไม่ตรงต่อเวลา ผิดนัดหรือมาล่าช้าเมื่อประชุมกลุ่ม การประนีประนอมในกลุ่ม มีการมอบหมายงานแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกกลุ่มตามความถนัดและศักยภาพ ต้องมีความเป็นประชาธิปไตยยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม ในขณะที่นักศึกษาพยาบาลที่เป็นสมาชิกกลุ่มต้องรู้หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความเสียสละ ใจกว้างต้องขยัน ตั้งใจตรงต่อเวลาและมีความรับผิดชอบ ดังคำกล่าวที่ว่า

การเรียนรู้แบบโครงการในครั้งนี้ ต้องใช้ความสามัคคีกันภายในกลุ่ม แบ่งงานกันทำและต้องมีความรับผิดชอบในส่วนที่ตนเองได้รับมอบหมายให้ดีกว่า พวกเราต้องร่วมกันทำงานมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอนว่าควรทำอะไรก่อนหรือทำอะไรทีหลัง และต้องปรึกษากับเพื่อนภายในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานออกมาสำเร็จ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

หนูในฐานะหัวหน้ากลุ่มบางทีเพื่อนบางคนนัดแล้วก็ไม่มาตามนัด บางทีก็มาช้า พอทำแบบนี้ชักสองครั้งหนูก็พูดตรงๆ ไปเลยล่ะว่านี่เป็นงานกลุ่ม

ทุกคนต้องช่วยกันทำงาน มาช้าเราก็มุ่งงานข้างานก็ไม่เสร็จ หนูบอกเค้าไปเลยล่ะ บางทีหนูว่าเพื่อนบางคนในกลุ่มต้องอาศัยความเหนียวแน่น แต่ถ้าเค้ามีเหตุผลเราก็กังเค้นนะละ หนูจะแบ่งงานเพื่อนให้เท่าๆ กัน บอกว่าใครจะทำอะไร ใครถนัดเรื่องอะไรก็ให้เค้าบอก หรือเราจะรู้กันเองล่ะว่าใครถนัดตรงไหนก็ให้เค้าทำงานก็จะก้าวหน้าละ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

หนูว่าตัวเราเองต้องมีความสนใจ ขยัน ทำงานอย่างตั้งใจ หัวหน้ากลุ่มมอบหมายอะไรเราต้องรับผิดชอบ วันไหนนัดมาตามงานเราก็ต้องมาตามนัด พร้อมการบ้านที่แต่ละคนต้องไปทำมาล่ะ หนูว่าเราต้องเป็นผู้ตามที่ดี

ด้านที่ 2 การบริหารเวลา

นักศึกษาพยาบาลพบว่าการเรียนไปพร้อมๆ กันในหลายวิชา และแต่ละรายวิชาที่มีการมอบหมายงานทั้งรายเดี่ยวและรายกลุ่มที่มีกำหนดเวลาการส่งงานที่ชัดเจน ทำให้นักศึกษาต้องมีการบริหารเวลาที่ดี มีการทำตารางเวลาของตัวเอง และงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันการ ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

เทอมนี้เรียนหนักมากครับ ต้องแบ่งเวลาให้เป็นแต่ละวิชาก็มีงานให้ทำส่ง มีการบ้าน การเรียนแบบโครงการมีตารางการพบอาจารย์ติดตามความก้าวหน้าชัดเจน ก็ทำให้ผมไปจัดตารางเวลาของตัวเองได้ไม่ให้ชนกับของวิชาอื่นๆ งานที่ได้รับมอบหมายต้องรีบทำให้เสร็จพอเข้ากลุ่มผมจะได้เสนอไอเดียต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ ได้

ด้านที่ 3 การสื่อสาร

นักศึกษาพยาบาลพบว่าการเรียนแบบโครงการ ทำให้เกิดทักษะการสื่อสารที่ดีทั้งการพูด ฟัง อ่านและเขียน นักศึกษาต้องมีการพูดให้เพื่อนในกลุ่มได้เข้าใจว่าจะทำอะไร มีการรับฟังกันด้วยเหตุผลเพื่อที่จะให้งานในโครงการออกมาดีที่สุด ต้องไปค้นคว้าอ่านจากข้อมูลต่างๆ เพื่อหาความรู้มาจัดทำโครงการและเขียนโครงการที่ต้องใช้ภาษาเขียน

ที่สละสลวยเป็นภาษาราชการก่อนนำเสนอโครงการ
ขออนุมัติซึ่งได้รับคำปรึกษาแนะนำจากอาจารย์
ประจำกลุ่ม ดังคำกล่าวต่อไปนี้

หนูว่าหนูพูดเก่งขึ้นมากค่ะ ตั้งแต่เป็นหัวหน้า
กลุ่มหนูต้องคอยพูดคอยบอกสื่อสารให้เพื่อนๆ
เข้าใจว่าเราต้องทำอะไรกันบ้าง เวลาเพื่อนเสนอ
ความเห็นมาเราก็ต้องตั้งใจฟังเพราะแต่ละคนคิด
ไม่เหมือนกัน หนูต้องหาข้อยุติกันว่าอะไรจะดีที่สุด
กับโครงการพวกเรา

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

เวลาอ่านเนื้อหาที่โครงการเราทำอย่างเรื่อง
น้ำสมุนไพรตามธาตุ เราต้องไปค้นในแพทย์แผนไทย
อ่านตำรากันว่าคนเรามีธาตุแล้วน้ำสมุนไพรตาม
ธาตุเป็นอะไร มีสรรพคุณอย่างไรแบบนี้เราต้องแบ่งกัน
ไปอ่านค่ะ แต่ละคนก็แบ่งกันไปอย่างธาตุน้ำ ก็ไป
อ่านว่าน้ำสมุนไพรอะไรจะเหมาะ ธาตุไฟ น้ำอะไร
จะเหมาะ พออ่านเสร็จเราก็มาคุยกัน ทดลองทำน้ำกัน
ชิมว่ารสชาติเป็นยังไง รู้สึกว่าครั้งนี้อ่านหนังสือเยอะ
มาก ๆ หลายเล่มเลยค่ะ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

กลุ่มหนูทำเรื่องโยคะกับเพลงพื้นเมือง ตอนแรก
เขียนโครงการไปอาจารย์ช่วยแก้หลักการและเหตุผล
กับวัตถุประสงค์ให้เพราะหนูเขียนกันกว้างไปแล้วก็
จับประเด็นไม่เป็น การใช้ภาษาไม่สละสลวย ไม่เป็น
ภาษาเขียน บางทีเขียนเป็นภาษาพูด ไม่เป็นทางการ
เขียนโครงการนี้ยากจริงๆ ค่ะยังตอนเขียนงบประมาณ
ว่าจะใช้อะไรบ้าง จะประเมินอะไรบ้างทุกส่วนมันยาก
พอพบอาจารย์ท่านก็แนะนำมา เราก็มาปรับแก้จน
ผ่านค่ะ พออาจารย์บอกเขียนได้ดีแล้ว เราก็ตีใจกัน
เขียนโครงการเนี่ยใช้เวลาค่ะ แก่สองสามครั้งค่ะ คิดว่า
ตอนนี้พวกเราเขียนโครงการเป็นกันหมดทุกคน
แล้วค่ะ เพราะช่วยกันเรียบเรียงจนผ่านทุกหัวข้อค่ะ

ด้านที่ 4 การทำงานเป็นทีม

นักศึกษาพบว่าการเรียนรู้แบบโครงการ
ทำให้เกิดการทำงานเป็นทีม ทุกคนต่างรู้บทบาท

หน้าที่ของตนเองมีการแบ่งงานมอบหมายงานกันทำ
และพยายามทำงานตัวเองให้สำเร็จ มีการวางแผนงาน
ร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีความสามัคคีช่วยเหลือกัน
ในกลุ่ม จัดลำดับงานที่สำคัญต้องทำก่อนและหลังได้
ดังคำกล่าวต่อไปนี้

พอรู้ว่าเราอยู่กลุ่มไหนต้องทำโครงการแนวไหน
เราก็เริ่มจากการแบ่งงาน แบ่งหน้าที่ ในการทำงาน
ที่สำคัญเมื่อหนูได้รับมอบหมายหน้าที่มาหนูก็ต้อง
ทำให้เต็มที่ ค้นคว้าข้อมูลในสิ่งที่ได้รับแล้วนำมาเผยแพร่
นำมาประชุม ปรึกษากันในกลุ่ม มีการพูดคุย ให้ข้อ
เสนอแนะ ค้นหาจุดบกพร่อง ร่วมกันแก้ไขปัญหา
พวกเราต้องมีความสามัคคีกันเป็นอย่างมากภายใน
กลุ่มเพื่อที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้

ด้านที่ 5 การคิดอย่างเป็นระบบ

นักศึกษาพบว่าการเรียนรู้แบบโครงการ
ทำให้เกิดการคิดอย่างเป็นระบบ เพราะต้องมีการ
วางแผนการดำเนินงาน ติดตามงาน ควบคุมงานใน
โครงการให้เป็นไปตามแผน ตลอดจนการออกแบบ
กิจกรรมในโครงการให้น่าสนใจเพื่อดึงดูดให้กลุ่ม
เป้าหมายมาเข้าร่วมนิทรรศการที่จะจัดขึ้น ดังคำ
บอกเล่าที่ว่า

กลุ่มหนูมีการวางแผนเป็นระบบพูดคุยกับ
สมาชิกในกลุ่มว่าจะต้องทำอะไรเป็นขั้นเป็นตอน มี
การออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสม มีสีสันจะได้มี
คนมาเข้าชมเราเยอะๆ แล้วเราก็เตรียมของรางวัลมา
แจกภายในชมด้วยหากแม่ที่ท้องมาร่วมงานแล้วตอบ
คำถามได้ กลุ่มหนูเตรียมนมกล่อง ผ้าขนหนูเล็กๆ
ไว้ให้ค่ะ

ด้านที่ 6 การแก้ปัญหา

นักศึกษาพบว่าการเรียนรู้แบบโครงการ
ทำให้เกิดทักษะในการแก้ปัญหา เนื่องจากนักศึกษา
ได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้แบบโครงการเป็นครั้งแรก
ทำให้ขาดประสบการณ์และไม่มีความชำนาญในการ
จัดทำโครงการในทุกขั้นตอนของการจัดทำโครงการ
เมื่อนักศึกษาพบปัญหาก็จะปรึกษากับสมาชิกใน

กลุ่มหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

ตอนแรกพวกหนูเครียดมากค่ะ เขียนโครงการก็ไม่มีเป็นนิภาพไม่ออกกว่าจะเป็นยังไง เพราะเราไม่เคยเขียนกับทำโครงการมาก่อน พออาจารย์ให้หัวข้อโครงการมาเราก็นึกไม่ออกอยู่คิดว่าเราจะเริ่มเขียนยังไง พวกเราก็เลยแก้ปัญหาโดยไปหาหนังสือเกี่ยวกับวิธีการเขียนโครงการมาอ่านกันก่อน จากนั้นเราก็ค้นคว้าเนื้อหามาเขียนด้วยกัน พออาจารย์เห็นก็ชี้แนะให้เราแก้ไขเป็นส่วนๆ ไป หนูว่าถ้าเราไม่รู้อะไร เราก็คงต้องเริ่มจากการหาความรู้ในเรื่องนั้นๆ ก่อนก็จะช่วยแก้ปัญหาไปได้

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

ตอนทำโครงการเราวางแผนเบิกว่สคูปกรณั้กันแล้ว แต่ไม่ได้อย่างที่เรต้องการมั้ง เกินงบมั้ง เราก็คพยายามลดทอนของที่ไม่จำเป็นออกไป เพราะอาจารย์บอกว่ามีงบประมาณให้เท่านี้ถ้าบริหารโครงการแล้วงบเกินต้องจ่ายกันเอง พวกเราก็เลยต้องคำนวณงบประมาณให้พอดีๆ ส่วนของที่เราไม่ได้เราก็ประยุกต์ใช้ของที่แทนกันได้ไปค่ะ

ด้านที่ 7 การค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

นักศึกษาพบว่า การจะจัดทำโครงการให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีนั้น ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและการจัดทำโครงการ การออกแบบกิจกรรม การติดตามประเมินโครงการต่าง ๆ ซึ่งจะได้มาจากการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่นักศึกษาสนใจ ตำรา เอกสาร งานวิจัย บทความ วารสารหรือนิตยสารต่างๆ ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

สิ่งแรกเลยในการทำโครงการให้ดีขึ้นว่า พวกหนูต้องมีความเข้าใจในโครงการ ในเรื่องที่จะทำ หลังจากนั้นทำการสืบค้นข้อมูล อย่างกลุ่มหนูสนใจทำในเรื่องการนวดเท้า เราก็คงไปหาครูเรื่องการนวดเท้า ท่านเป็นคุณแม่ของเพื่อนในกลุ่มที่เปิดสปาแนว

แพทย์แผนไทยค่ะ สอนเรื่องการนวดเท้าบรรเทาปวด ในระยะคลอด แต่เราจะใช้กลิ่นสกัดลาเวนเดอร์พวกเราต้องไปหาดำรา งานวิจัยเกี่ยวกับบอโรมามาอ่านกัน บางคนก็หาในอินเทอร์เน็ตแล้วก็มาแชร์ข้อมูลกับสมาชิกภายในกลุ่มเราก็ได้ความรู้เรื่องนี้

ด้านที่ 8 ความคิดสร้างสรรค์

การเรียนรู้แบบโครงการทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์กับนักศึกษาพยาบาล โดยนักศึกษาได้ออกแบบกิจกรรมการจัดนิทรรศการที่เน้นแก่นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นกรอบในการคิดกิจกรรม ตั้งแต่การจัดชุดแบบไทย การแต่งกายแบบไทย การออกแบบผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์ที่ดึงดูดความสนใจกลุ่มเป้าหมาย การจูงใจด้วยการตอบปัญหาชิงรางวัลและมีการมอบรางวัลต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็นความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นจากการจัดทำโครงการ ดังคำกล่าวที่ว่า

กลุ่มหนูทำลูกประคบสมุนไพรบรรเทาปวด พวกเราช่วยกันออกแบบทำลูกประคบเล็กๆ เป็นตัวอย่างแล้วก็ไปของขวัญให้คนที่มาเยี่ยมชมชิมเราจะใส่ลูกประคบลงไปในถุงพลาสติกใสแล้วก็ใช้กระดาษสีปิดตรงส่วนบน ก็ทำให้น่ารักดูสะอาดค่ะ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

กลุ่มหนูทำห่อหมกห้วยปลีกระดุนน้ำนมแม่หลังคลอด พวกเราทดลองทำ ทดลองชิมสูตรผสมจนลงตัว พอถึงวันงานเรานั่งเฝ้าใบตองเป็นกระทงสำหรับใส่ห่อหมกขนาดเล็กๆ แล้วก็เตรียมซึ่งมานึ่งให้ร้อนๆ ใครเข้ามาในซุ้มก็จะได้ชิมห่อหมก ก็จะบอกว่าน่ารักดีนะ หอมกลิ่นใบตอง แล้วก็อร่อยดีด้วย บางคนมาขอไปทานตั้งสองสามกระทงค่ะ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

กลุ่มหนูจัดทำซีดีการออกกำลังกายแบบโยคะประกอบพื้นเมืองสำหรับคนที่ท้องแต่ละไตรมาส มีบรรยายประกอบทำออกกำลังกาย และประโยชน์ต่างๆ ซีดีพวกเราก็ออกแบบติดสติ๊กเกอร์สวยๆ เลือก

เพื่อน ๆ ในกลุ่มสาธิตทำโยคะต่าง ๆ พอถึงวันงานเราก็แจกลีวีดี เป็นรางวัลสำหรับทุกคนที่มาเข้าร่วมของเราค่ะ พวกเราแต่งกายแบบผ้าไทย แต่ใส่เป็นกางเกงหลวม ๆ เพื่อที่จะสื่อให้คนที่ต้องเห็นว่าเวลาออกกำลังกายควรแต่งกายยังไงคะ

ความตระหนักถึงความสำเร็จและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในโครงการ

ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงการที่จัดเป็นรูปแบบในการเรียนการสอนครั้งนี้ทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดมุมมองและประสบการณ์ที่ตระหนักถึงความสำเร็จและอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยนักศึกษามีมุมมองว่าโครงการจะประสบความสำเร็จขึ้นกับตนเอง อาจารย์ประจำกลุ่ม สมาชิกในกลุ่ม และผู้เกี่ยวข้อง โดยอาจารย์ประจำกลุ่มจะเป็นที่ปรึกษาตั้งแต่การให้คำแนะนำในการเขียนโครงการ วิธีการค้นคว้าแหล่งข้อมูลที่สัมพันธ์กับเนื้อหาที่จัดทำโครงการ มีการแก้ไขและเติมเต็มในแต่ละส่วนของโครงการอย่างสมบูรณ์ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการจัดนิทรรศการ การรับฟังการออกแบบกิจกรรม สำหรับสมาชิกในกลุ่มมีส่วนสำคัญที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จเพราะการรับรู้บทบาทของตนเองในกลุ่ม รวมถึงการแสดงบทบาทได้อย่างเหมาะสม ความสามัคคีในกลุ่ม ความร่วมมือร่วมใจกันจัดทำโครงการตามแผน การร่วมแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการตามความถนัดและความรู้ความเข้าใจที่มีต่อโครงการมีส่วนผลักดันให้โครงการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นอกจากนี้ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายและบุคคลที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการ ทำให้นักศึกษาได้ดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ ได้ฝึกทักษะต่างๆ ในการนำเสนอเนื้อหาที่รับผิดชอบส่วนบุคคลเหล่านี้ที่เปรียบเสมือนเวทีให้นักศึกษาได้แสดงศักยภาพและทักษะต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ ถ้าปราศจากบุคคลดังกล่าวโครงการก็ไม่อาจจะประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีได้ ดัง

คำกล่าวของนักศึกษาต่อไปนี้

หนูคิดว่าโครงการจะประสบความสำเร็จอย่างแรกต้องเริ่มจากตัวเราก่อน เราจะต้องมีความสนใจ มีความขยัน เราจะต้องจัดตารางเวลาให้ดี เนื่องจากอยู่ในช่วงเวลาเรียนปกติ ในส่วนของการทำงานเป็นทีม จะต้องมีการเลือกผู้นำที่เหมาะสม ตามศักยภาพ สามารถคุมสมาชิกในกลุ่มได้ เป็นผู้นำที่ดีได้ สามารถที่จะให้ทุกคนทำงานร่วมกันได้ เรียงลำดับความสำคัญของการทำงานก่อนหลัง สมาชิกในกลุ่มต้องมีภาวะผู้ตามที่ดี ตรงต่อเวลา ทำงานที่ตนรับผิดชอบ และที่สำคัญคือการพูดคุยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ จะต้องมีการพบปะบ่อยครั้ง เพื่อให้ได้งานที่ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพค่ะ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

การเรียนรู้แบบโครงการในครั้งนี้ ต้องใช้ความสามัคคีกันภายในกลุ่ม แบ่งงานกันทำและต้องมีความรับผิดชอบในส่วนที่ตนเองได้รับมอบหมายให้ดี มีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอนว่าควรทำอะไรก่อนหรือทำอะไรทีหลัง และต้องปรึกษากับเพื่อนภายในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานออกมาสำเร็จค่ะ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

ผมว่าสิ่งแรกเลยต้องมีความเข้าใจในโครงการในเรื่องที่จะทำ หลังจากนั้นทำการสืบค้นข้อมูล แชรข้อมูลกับสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งชิ้นงานจะไม่ประสบความสำเร็จเลยหากปราศจากความร่วมมือของสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม ซึ่งนั่นถือว่าเป็นกระบวนการกลุ่มคือสิ่งสำคัญที่สุดในการทำโครงการ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

งานจะออกมาดีขั้นตอนแรกต้องมีเพื่อนร่วมงานที่ดี สามารถช่วยเหลือกันภายในกลุ่มได้มีการแบ่งงานกันในแต่ละคนให้ตรงตามความถนัด และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมกันจัดองค์ความรู้ อย่างสมบูรณ์ และได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาตลอดการดำเนินการโครงการ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

หนูคิดว่าอาจารย์ประจำกลุ่มมีส่วนสำคัญมากค่ะ อาจารย์จะช่วยแนะนำวิธีเขียนโครงการที่ต้องให้ กำหนดวัตถุประสงค์ที่วัดและประเมินผลได้ การดำเนินการในโครงการ เนื้อหาเรื่องที่ต้องถูกต้องตามหลักการดูแล อย่างกลุ่มหนูได้ทำเรื่องโยคะประกอบเพลงพื้นเมืองในคนที่ท้อง อาจารย์ก็จะให้ไปค้นคว้ามาก่อนว่าโยคะช่วยในเรื่องอะไร และเพลงพื้นเมืองมีประโยชน์อย่างไร พวกเราก็ต้องไปค้นคว้ามาก่อนจากนั้นก็เลือกทำโยคะที่เหมาะสมในแต่ละไตรมาส จัดทำเป็นซีดี อาจารย์จะคอยเติมเต็มแก้ไขในส่วนที่เรามองข้ามหรือผิดพลาด จากนั้นอาจารย์ก็จะให้เราสาธิตให้ดูก่อนไปทำจริงในวันจัดนิทรรศการค่ะ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

กลุ่มหนูแบ่งกันทำหน้าที่ในการทดลองทำน้ำสมุนไพรจากนั้นก็ไปให้อาจารย์ชิมรสชาติก่อน พออาจารย์บอกว่าน้ำกระเจี๊ยบเค็มไป น้ำข้าวโพดขุ่นไป เราก็มาปรับส่วนผสมใหม่จนอร่อย พอถึงวันจริงน้ำสมุนไพรก็มีคนมาชิมกันแล้วก็ชมว่ารสชาติอร่อยดี พวกเราก็ถือว่าประสบความสำเร็จค่ะ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

กลุ่มหนูทำเรื่องนวดเท้าคลายเจ็บครรภ์ด้วยกลิ่นน้ำมันลาเวนเดอร์ เรามีกินท้อง แล้วก็ญาติผู้ป่วยที่พยาบาล น้องๆ นักเรียนจากโรงเรียนเป็นกลุ่มๆ แล้วก็อาจารย์จากวิทยาลัยพยาบาลมาชมบูธเราก็ได้สาธิตวิธีนวดเท้าให้ ก็ได้รับคำชมว่านวดได้ดี รู้สึกผ่อนคลาย ถ้าไม่มีคนมาชมบูธเราก็ไม่ได้ลงมือทำจริงๆ หนูว่าคนที่สนใจเข้ามาชมกิจกรรมในบูธมีส่วนสำคัญที่ทำให้กลุ่มหนูได้ทดลองทำจริง ฝึกจริงพอขึ้นเวิร์คไปก็จะสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติจริงในห้องคลอดได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตามขณะนี้เรารู้แบบโครงการ นักศึกษาพบอุปสรรคต่างๆ ที่ทำให้เกิดความรู้สึกยากลำบากในการจัดทำโครงการได้แก่ ระยะเวลาใน

การจัดทำโครงการที่ต้องบริหารเวลาให้เหมาะสม เพราะมีงานของวิชาอื่นๆ ที่ต้องทำส่งด้วยงบประมาณในบางกลุ่มไม่เพียงพอ สถานที่คับแคบไป ได้วัสดุไม่ตรงตามต้องการ กลุ่มเป้าหมายบางกลุ่มน้อยเกินไป หรือไม่มีเลย เช่นหญิงในระยะคลอด หญิงหลังคลอด และข้อจำกัดในความรู้ที่แต่ละกลุ่มมีอยู่เฉพาะกลุ่มตนเองสำหรับกลุ่มเพื่อนที่ทำบางกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ได้ศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่ม ดังกล่าวต่อไปนี้

การทำโครงการครั้งนี้ ได้มีการแบ่งกลุ่มกันทำโครงการในแต่ละระยะของการตั้งครรภ์อย่างกลุ่มหนูทำเรื่องยาฝากุศเสริมธาตุเหล็กในหญิงตั้งครรภ์ เลยทำให้กลุ่มมีความรู้เฉพาะเรื่องที่ตัวเองทำ แต่ในส่วนของการโครงการกลุ่มอื่นๆ ก็จะได้รู้ข้อมูลแบบคร่าวๆ ไม่ละเอียดมากแล้วเรื่องของงบประมาณก็มีไม่เพียงพอ ทำให้กิจกรรมออกมาไม่ดีเท่าที่ควรค่ะ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

กลุ่มหนูทำเรื่องห่อหมกหัวปลีกระตุ้นน้ำนมแม่ เราไม่ได้ทำกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นมารดาหลังคลอดโดยตรงเพราะสถานที่จัดนิทรรศการอยู่ไกลตึกหลังคลอด ก็เลยทำให้เราต้องทำกิจกรรมกับผู้ที่สนใจทั่วไปที่เป็นนักเรียนกับญาติผู้ป่วยแล้วก็คนที่มารับบริการตรวจร่างกายและในส่วนของงบประมาณมีจำกัดจึงทำให้กิจกรรมออกมาไม่ได้ตามเป้าหมายที่พวกเราวางไว้

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

ในกลุ่มเป้าหมายที่เราต้องการนั้นยังบกพร่อง ซึ่งเราต้องการในหญิงตั้งครรภ์จะก่อนหรือหลังก็ตาม ยังขาดกลุ่มเป้าหมายที่เราต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเด็กนักเรียนชั้น ป.6 ที่มีจำนวนมาก ก็เลยคิดว่าความรู้ที่เราจะให้นั้นมันจึงขัดแย้งกันกับกลุ่มเป้าหมายไป และสิ่งของ อุปกรณ์ที่เราบิกันนั้นได้ไม่ตรงกับที่ต้องการและได้มาไม่ครบ ซึ่งงบประมาณมีจำกัดจึงทำให้กิจกรรมออกมาไม่ได้ตามเป้าหมายครับ

นักศึกษาอีกคนกล่าวว่า

ข้อจำกัดในการทำโครงการครั้งนี้ก็คือเราต้องบริหารเวลาอย่างมากเพราะเรียนวิชาอื่นไปด้วยการทำโครงการเป็นกลุ่มต้องใช้เวลาในการประชุมกลุ่มและต้องพบอาจารย์ตามตาราง ต้องมีงานส่งเป็นช่วงๆ ทำให้ต้องทำงานแข่งกับเวลามันก็เลยเป็นอุปสรรคแบบมีเวลาน้อยต้องแบ่งไปให้วิชาอื่นๆ ด้วย อีกอย่างกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมก็หลากหลายคือกิจกรรมของพวกเราก็สามารถตอบโจทย์ได้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม แต่ยังขาดคนที่งั้นไม่ค่อยได้เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้ผลงานนั้นตอบโจทย์สำหรับวัยทำงานและเด็กประถมซะมากกว่า ทำให้ความรู้ที่เราจะให้นั้นมันจึงขัดแย้งกันกับกลุ่มเป้าหมายเล็กน้อยแต่ก็สามารถประยุกต์และนำมาปรับใช้ได้ แล้วพลักรของ อุปกรณัที่เรานำมามีนั้นได้ไม่ตรงกับที่ต้องการและได้มาไม่ครบ งบประมาณก็มีจำกัดเลยทำให้กิจกรรมออกมาไม่ได้ตามเป้าหมายที่ทางกลุ่มตั้งเอาไว้จะ

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่าภายหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 เป็น 4 เดือน นักศึกษาที่ผ่านประสบการณ์ในการบริการวิชาการที่บูรณาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน ที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบโครงการ นักศึกษาพยาบาลมี มุมมองและประสบการณ์ในช่วงเริ่มต้นเขียนโครงการ ในด้านลบ ได้แก่ ความรู้สึกกังวล กลัว เครียดว่า จะเขียนโครงการอย่างไร จะทำโครงการเรื่องอะไร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษายังไม่คุ้นกับวิธีการเรียนรู้ด้วยโครงการและเป็นครั้งแรกที่ต้อง ทำโครงการที่บูรณาการกับการบริการวิชาการที่ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมซึ่งมีความซับซ้อนพอสมควรจึงสอดคล้องกับศุภนิข สังขะวดี (2550) ที่กล่าวว่าคนที่บุคคลรับรู้หรือประเมินสิ่งที่เข้ามาใน ประสบการณ์ของตนว่าเป็นสิ่งที่คุกคามจะส่งผล

ให้เกิดความเครียดซึ่งเป็นภาวะที่บุคคลรู้สึกกดดัน ไม่สบายใจ วุ่นวายใจ กลัววิตกกังวล ตลอดจนถูก บีบคั้น อย่างไรก็ตามนักศึกษาได้รายงานถึงความรู้สึก ที่เปลี่ยนแปลงไปในทางบวกเมื่อได้พบกับอาจารย์ ที่ปรึกษาเป็นระยะๆ ร่วมกับการศึกษาด้วยตนเองใน การเขียนโครงการ ทำให้เกิดความตื่นเต้น สนุกสนาน ดิใจ ภูมิใจ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในการจัดการเรียนการสอน ครั้งนี้ได้กำหนดตารางวันเวลาให้นักศึกษาเข้าพบ อาจารย์ประจำกลุ่มอย่างชัดเจน ซึ่งความสำคัญของการ จัดรูปแบบวิธีการเรียนรู้แบบโครงการอย่างหนึ่งคือ อาจารย์ที่จะต้องให้คำแนะนำช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน เพื่อให้ ผู้เรียนประสบความสำเร็จจากการทำ โครงการในครั้งแรก ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ เป็นที่ ปรึกษาของอาจารย์เป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้ผู้เรียน เกิดประสบการณ์ที่ดีในการจัดทำโครงการ (ลัดดา ภูเกียรติ และสุวัฒนา สุวรรณเขตนนิม, 2547) จึง ส่งผลให้เกิดความรู้สึกในเชิงบวกทั้งนี้สอดคล้อง กับผลการศึกษานองนันทรรัตน์ แก้วไกรสร (2553) ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับระดับความเครียดของนักเรียน มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เรียนรู้แบบโครงการพบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ และมีความเครียดในระดับต่ำกว่านักเรียนที่ได้เรียน ด้วยวิธีปกติ

นอกจากนี้นักศึกษาพยาบาลยังได้รายงาน ถึงมุมมองและประสบการณ์ของวิธีการเรียนรู้ด้วย โครงการว่าทำให้เกิดสมรรถนะที่หลากหลายสอง ประการ โดยประการแรกได้แก่ ทำให้มีความรู้ความ เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เป็น เพราะว่าการจัดการเรียนการสอนครั้งนี้ผู้สอนได้ กำหนดให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการ สร้างเสริมสุขภาพทั้งในระยะตั้งครรรค์ ระยะคลอด และระยะคลอดที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาใน รายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 มาเป็นประเด็นหลักในการทำโครงการ ซึ่งการ จัดวิธีการเรียนรู้ดังกล่าวจัดเป็นการจัดกิจกรรม

ตามสาระการเรียนรู้ที่ยึดเนื้อหาสาระตามลักษณะรายวิชากำหนดทำให้นักศึกษาได้มีการค้นคว้าอย่างลึกซึ้ง กว้างขวาง จากขอบเขตเนื้อหาที่ได้รับมอบหมาย จึงทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น (วัฒนา มัคคสมัน, 2550)

ประการที่สอง นักศึกษาพยาบาลรายงานว่า ภายหลังสิ้นสุดโครงการตนเองเกิดสมรรถนะด้านทักษะต่างๆ 8 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี การบริหารเวลา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การคิดอย่างเป็นระบบ การแก้ปัญหา การค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ หรือการค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการแสวงหาคำตอบด้วยการใช้เทคนิคต่างๆ โดยนำขอบเขตเนื้อหาที่ได้รับมอบหมายมาเป็นตัวกำหนดความสนใจของกลุ่มและทำงานร่วมกันจนได้ผลงานที่สามารถนำไปใช้ได้ในการปฏิบัติงานจริง (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) โดยเกิดทักษะด้านการแก้ปัญหา กระบวนการคิด สำหรับทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำ การสื่อสารที่เพิ่มขึ้นนั้นสอดคล้องกับการศึกษาของ ราตรี ทองสามสี (2549) ที่ศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ นครปฐม เกี่ยวกับจิตวิทยาจิตศาสตร์โดยวิธีสอนแบบโครงการ และพบว่าวิธีการสอนดังกล่าวช่วยส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกความเป็นผู้นำ แสดงความคิดเห็นและสามารถนำเสนอข้อมูลได้ สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของคุสิต ขาวเหลือง (2554) ที่ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่าคะแนนทักษะการคิดของนิสิตที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานกับนิสิตที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วราภรณ์ ตระกูลสถิตย์ (2545) ที่ศึกษารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บไซต์ ด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อการเรียนรู้เป็นทีมกับกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนการเรียนรู้เป็นทีม ประสิทธิภาพในการทำงานเป็นทีม และความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกิจกรรมโครงงานบนเว็บไซต์ที่นักศึกษาใช้มากที่สุดในทุกองค์ประกอบคือการสนทนา และมีความพอใจต่อรูปแบบการสอนที่พัฒนาอยู่ในระดับมาก

สำหรับผลการเรียนรู้ ทักษะด้านการสื่อสาร การแก้ปัญหา การประยุกต์ใช้ความรู้ที่นักศึกษาศึกษาพยาบาลได้จากรูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงการนั้น สอดคล้องกับการศึกษาของ นนทชัย นันทวิสุทธ์ (2552) ที่ทำการศึกษาในนักเรียน ปวช. 2 พบว่ามีผลการเรียนรู้ในเรื่องภูมิเศรษฐศาสตร์ สูงขึ้นภายหลังเรียนรู้ด้วยวิธีแบบโครงการเมื่อเทียบกับการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนมีความสามารถทำโครงงานอยู่ในระดับสูงโดยพบว่าความสามารถในการจัดทำเอกสารประกอบการทำโครงงาน สูงที่สุด รองลงมาคือความสามารถในการจดบันทึก การแก้ปัญหา การสรุปความสามารถปฏิบัติงาน โดยนักเรียนแสดงความคิดเห็นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมาคือบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ และการนำไปประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ Joseph and others (1994) กล่าวว่าโครงงานทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างหลักการทฤษฎีกับประสบการณ์ในชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนได้แสวงหาคำตอบ ได้ฝึกฝนทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ฝึกใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ ได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจ ซึ่งนำไปสู่การคิดและการแก้ไขปัญหา

ภายหลังจากการดำเนินโครงการนักศึกษาเกิดความตระหนักถึงความสำเร็จและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในโครงการ โดยความสำเร็จมาจากอาจารย์

ประจำกลุ่ม สมาชิกกลุ่มและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งนี้ เป็นเพราะว่ากระบวนการกลุ่มสำหรับการจัดทำโครงการ อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขเพิ่มเติม แนะนำแหล่งความรู้เพิ่มเติมที่สำคัญตลอดจนดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขและเติมเต็มจุดบกพร่องที่เกิดขึ้นก่อนดำเนินกิจกรรมในโครงการ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และคณะ, 2551) เมื่อทำงานกลุ่มนักศึกษาต้องเรียนรู้ที่จะร่วมมือร่วมใจทำให้เกิดผลงานที่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทำให้เกิดความสามัคคี ซึ่งเป็นผลมาจากขั้นตอนของการเรียนรู้แบบโครงการที่สนับสนุนการทำงานเป็นทีม ทำให้ทีมประสบความสำเร็จและเกิดความภูมิใจร่วมกัน (ทิสนา แคมณี, 2544) นอกจากนี้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ความกระตือรือร้นของกลุ่มเป้าหมายหรือบุคคลที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจัดเป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อให้นักศึกษาเกิดความภูมิใจในตนเองที่สามารถนำเสนอแผนในโครงการที่วางไว้ไปออกแบบกิจกรรมที่ทำให้ดึงดูดความสนใจและประสบความสำเร็จรู้สึกถึงประโยชน์และคุณค่าตนเองเมื่อได้รับความสนใจจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริทิพย์ เค้นดวง (2554) ที่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการด้านบรรยากาศการเรียนรู้ด้านกิจกรรมการเรียนรู้และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในระดับมาก

สำหรับอุปสรรคที่พบได้แก่ ด้านการบริหารเวลาที่ต้องทำโครงการขณะเรียนวิชาอื่นๆ ด้วย ด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ สถานที่จัดนิทรรศการคับแคบไป ได้วัสดุไม่ตรงกับความต้องการ กลุ่มเป้าหมายไม่ตรงกับที่กำหนดในโครงการ ทั้งนี้เป็นข้อจำกัดที่พบได้ในการเรียนในภาคเรียนที่ 1 ที่นักศึกษาต้องเรียนร่วมกับวิชาอื่นๆ และได้รับมอบหมายให้ทำรายงาน การบ้านต่างๆ ไปพร้อมกับการทำโครงการ (หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555, 2558) สำหรับสถานที่จัดนิทรรศการ คับแคบไปนั้นเป็น

เพราะว่าลานบุญลานธรรม ของโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ แม้จะมีความเหมาะสมทางกายภาพและจัดกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวทุกสัปดาห์ อยู่ใกล้กับตึกผู้ป่วยอายุรกรรมและแผนกผู้ป่วยนอกศัลยกรรมที่มีผู้คนมาใช้บริการจำนวนมาก แต่เนื่องจากการจัดนิทรรศการครั้งนี้ นักศึกษาพยาบาล มีจำนวนถึง 124 คน รวมกับผู้สนใจที่มีจำนวนมากจึงทำให้เกิดความแออัดและคับแคบเมื่อตั้งซุ้มต่างๆ ถึง 12 ซุ้ม นอกจากนี้วัสดุที่ได้ไม่ตรงกับที่ต้องการนั้นเป็นเพราะว่าติดกับระเบียบการเบิกจ่ายวัสดุที่ต้องเป็นไปตามระเบียบราชการเมื่อนักศึกษาเบิกพร้อมๆ กัน จำนวน 12 กลุ่ม ทำให้เจ้าหน้าที่ที่มีเพียง 1 คน ไม่สามารถจัดสรรวัสดุได้ทันเวลา สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ตรงตามกำหนดในโครงการ ได้แก่ หญิงระยะคลอด หรือหญิงหลังคลอด นั้นเป็นเพราะว่าในระยะเจ็บครรภ์และหลังคลอด 1-2 วัน ผู้รับบริการไม่สะดวกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่อยู่ห่างจากแผนกห้องคลอดและหลังคลอดอีกทั้งสภาวะทางร่างกายไม่พร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ผู้บริหารของวิทยาลัยฯ ควรวางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นกว่าเดิมเนื่องจากราคาสินค้าวัสดุอุปกรณ์มีราคาแพงขึ้นทุกปี ตลอดจนการสรรหาสถานที่สำหรับนิทรรศการที่กว้างขวางพอและเอื้อต่อการเข้าร่วมโครงการสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะเชิงการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนรู้แบบโครงการควรมีการนำมาใช้สอนอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีและมีการติดตามผลการเรียนการสอนและความพึงพอใจของผู้เรียนต่อวิธีการดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งมีการพัฒนาทักษะคุณาจารย์ในวิทยาลัยให้มีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีแบบโครงการเพื่อขยายผลไปยังรายวิชาอื่นๆ ทางกายภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการ
ติดตามการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ในการฝึก

ภาคปฏิบัติภายหลังจากการจัดการเรียนการสอนด้วย
รูปแบบการเรียนรู้แบบโครงการ

เอกสารอ้างอิง

- ดุสิต ขาวเหลือง. (2554). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบโครงงานของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขา
เทคโนโลยีอุตสาหกรรมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตรมหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ทิสนา เขมณี และคณะ. (2544). วิทยาการด้านการคิด.
กรุงเทพมหานคร: บริษัทเคหะมาสเตอร์กรุ๊ป
แมเนจเม้นท์ จำกัด.
- นันทย์ นันทวิสุทธิ. (2552). การพัฒนาผลการเรียนรู้
เรื่องภูมิเศรษฐศาสตร์โดยการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้แบบโครงงาน สำหรับนักเรียน ปวช.2
วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม. วิทยานิพนธ์
ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคม
ศาสตรมหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- นันทรัตน์ แก้วไกรสร. (2553). ผลการเรียนรู้และระดับ
ความเครียดของนักเรียนที่ได้รับการจัดการ
เรียนรู้แบบโครงงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พิมพ์พันธ์ เคหะคุปต์, เพียว ยินดีสุข และพ.ต.ราชน
มีศรี. (2551). การสอนคิดด้วยโครงงาน:
การเรียนรู้แบบบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราตรี ทองสามศรี. (2547) การพัฒนาผลการเรียนรู้
เรื่องโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการสอนแบบ
โครงงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, นครปฐม.
- ลัดดา ภูเกียรติและสุวัฒนา สุวรรณเขตนิม. (2547).
การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การสอนคณิตศาสตร์แบบโครงงานเพื่อเสริมสร้าง
กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการทำงานกลุ่ม
และความตระหนักในการพึ่งตนเองของ
นักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วัฒนา มัคคสมัน.(2539). การพัฒนารูปแบบการเรียน
การสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อ
เสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็ก
วัยอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตร์
ดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพฯ.
- ศิริทิพย์ เด่นดวง. (2554). การพัฒนาผลการเรียนรู้
ด้านการฟังและดูเชิงคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้
แบบโครงงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ศุภนิช สังฆะวดี. (2550). การศึกษาความเครียดและ
พฤติกรรมการเผชิญความเครียดของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาเขต 1 อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ปี
การศึกษา 2540. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระ
เชิงวิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถิติประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สุนันทา สุวรรณศิลป์. (2547). รายงานวิจัยเรื่อง การ
พัฒนาทักษะการเรียนรู้โดยโครงการในวิชา
ไทยศึกษาของนักศึกษาพยาบาล (ต่อเนื่อง)
รุ่นที่ 13. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี
ราชบุรี: ราชบุรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). การจัด
การเรียนรู้แบบโครงงาน. กรุงเทพฯ: ชุมชม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง
พ.ศ. 2555. (2558). วิทยาลัยพยาบาลบรม
ราชชนนีนี อุดรดิตถ์ สถาบันพระบรมราชชนก
สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงสาธารณสุข
สถาบันสมทบมหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Joseph, S., Krajcik, Phyllis, C. Blumenfeld, Ronald,
W. Marx, and Elliot, Soloway. (1994). A Collaborative
Model for Helping Middle Grade Science Teachers
Learn Project-based Instruction. The Elementary School
Journal Volume 94, Number 5, The University of Chicago.